

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ
Виходить кожного четверга о 8-й год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА. — РЕДАГУЄ: ПРОФ. П. КАРМАНСЬКИЙ.

“ПРАЦЯ”

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 10\$000, піврічно 5\$000
Для Північної Америки 2.500 дол.
Для Канади 2.500 дол.
Для Аргентини 6 пезів.
Приймається оголошення по ціні 200 рс. від одного рядка 8 см. довгий одноразово або його місце.

PRACIA

Jornal semanal para os Uk-
rainos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми Українці до смерті
В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гімн ам. Укр.

ДО ВП. ЧИТАЧІВ „ПРАЦІ“.

Отсим просимо чемно Вас усіх, що ще не заплатили пренумерати за цей 1923 рік, будьте ласкаві свій довжок чим скорше нам зложити. Прохаємо також тих усіх, що ще не заплатили за „Працю“ і календар з попередних літ, щоби це зробили негайно.

Люди добрі не легковажте собі отсего нашого поклику до Вас! Своїми непоплаченими еще пренумератами Ви нищете „Працю“, яка удержуватися мусить лишень з пренумерат. Наші вороги ляхи хотять того, щоби в Бразилії не було навіть одної української газети, але Ви не помагайте їм нас убивати. Українській національній ідеї ми служимо, служимо Тобі Українська Еміграція в Бразилії і Аргентині. Чесно і з самопосвятою сповняємо наш обов'язок, сповніть же і Ви супроти нас свій обов'язок. Не просимо о милостиню, але о те, що нам належить. А Ви Вп. П. Агенти не відкажіть нам своєї помочі.

Адміністрація „Праці“.

за виїмкою сих кришталевих струн, які Бог умістив у глотці кожного; представте собі певну кількість прегарних кліток, помальованих і прикрашених у найшляхотнішому смаку, а в кожній з них зловленого соловейка, що розкрив серце до співання; витворіть собі поняття біблійного збору гармоній, з котрих кожда є органом, чудодійного втвору власних органів. Відтак на простий рух управителя, котрий ані не важиться профанувату свою оркестру матеріальним додатком батуги, — усе тепочинає вібрувати, відчувати, пульсувати унізоно немов трицять дев'ять струн великої людської гарфи, розливаючи в просторі музичні тонкості аж до захоплення душі кожного слухачого, зневолюючи її до відгомону на цей елементарний акустичний принцип невимушеного наслідування самого тону.

Цего не описати! Треба бачити і чути.

Можна описати, тому, що його відчувається і він входить в межі людського розуміння, тільки мотив, який понукає сих людей співати.

„Хто співає, цей проганяє своє горе“... говорить справедливо португальська приповідка. Всякий по-

сте. Тисячі разів голод і божевільні труди в погоні за зернятами, або комахами — одначе воля, наша безмежна, дорога воля“. Маша безмежна, дорога воля“. Маша де Ассіз у тому сні, який велів їй жити на віки в кайданах. Це виспівує нам в пісні уся крилата громада, позбавлена волі.

І такою є сумна душа України. І Українці були довгий час прикованими до рабського ярма. Що вони робили? Ніхто не знає. Їх пожертвувала їхня благородна расова гордіня і їх мужеська вдача непереможних войовників. Нічим иншим не займалися, від часу, коли Історія застала їх в сумовитому спокійному життю серед степів, тільки геройськими ділами, богатирськими подвигами і високими чинами шляхотности. Тільки. І в заплату за їх щедрю прислугу воеводам, фєвдальним панам, в нагороду за дань крові, яка все пліла з їхніх жил — ярмо, поневолення, загибель, кнут трисічний, соромне тавро слідлення, яке виписав на їх поневоленій спині смертоносними бичами присуд нових досвітніх заграєв.

Одного дня вони зломали вікові кайдани горя. Нові Ірмаки (?), нові Мазепи, нові Хмельницькі зродились, щоб визволити свій нарід.

на естраді нашого Ліричного Театру, сього старого конару дерева, на якому сиділо стільки цвїркунів, звертаючи кроки від європейських снігів до тропічного сонця нашої землі.

Чепурна і святочна громада чоловіків і жінок — кремезні мушкетири з української рівнини, хлібороби із степу, риболови на Дніпрі; гарні жінки з гордої породи Машової і Анни Кареніни, вільні від змислової і деспотичної жорстокости великих князів розторощеної і помершої Росії, сьогодня безхмарно підносять визволений голос, відчиняють широко святі ворота душі, і переказують нам це, що ми відчували вже давніше — нам, народови мовчазному, який не вмів співати, одначе умів слухати з притаєним духом, умів оцінити і оплескувати виливи чужої пісні.

Не можу розказати цього, що я відчував, слухаючи музики України. Знаю заледво це, що я переживав, переносив враз з співаками таємні смутки їх горя, перенісся до далеких сторін, звідки вони прийшли як стадо серед тривожної втеки; піднявся з ними аж туди, куди підіймалися їх пісні, а куди, я не знаю, одначе це було місце піднеслої насолоди, якого я не бажав залишити ніколи.

Українська душа.

Др-овн Кастро Пінто.

Ніколи не мав я з театрального „раю“ більш яскравого вражіння, що находився справді в Раю, як цього вечера першого виступу Українського Хору з трицять дев'ятьма ангелами співаками. Бо хто так співає, хто виливає такі мельодії, хто висилає до небес голос з такою душею і з таким чуттям, той не може бути земним, а коли і є, він полишає матерію тут в долі і здійснюється, вилітає, передуховлюється аж до повного досягнення мирних країн, де усе є любов'ю, спокоєм, гармонією.

Уявіть собі, панове, достроєну оркестру без ніякого інструменту

своїх поміччів.

„Хто співає, цей проганяє своє горе“... говорить справедливо португальська приповідка. Всякий поневолений виливає біль, розважаючи себе піснею. Співає невольник, що замучується працею на спеці сонця; співає таксамо серед нарикань і ридань з приводу жорстокого покарання, яке розбухує його кров у жилах. Співає переможений під лабетою переможця. Співає зловлена пташка зпоза своєї золотої загорожі, давлячи в собі тугу за лісом; і як би було нам можливим переказати її спів, ми мабуть дослухалисяб ридання: „Ловлять мене, дають мені ілюзію розваги і достатку у сій селитьбі під захистом перед негодами, годуючи мене зерном без смаку і нестраним. Тисячі разів вітка дерева потрясувана дощами і вітрами, або жорстокість сонця, що вялить ли-

тосними бичами присуд нових досвітніх заграєв.

Одного дня вони зломали вікові кайдани горя. Нові Ірмаки (?), нові Мазепи, нові Хмельницькі зродилися, щоб визволити свій нарід. Доповнилося, немов віщба Старого Світа, задивлююче пророцтво Наполеона: — „На протязі п'ятидесяти років Європа буде республіканською, або козацькою“. Робиться республіканською методичним валенням престолу за престолом; козацькою називав її неясно Великий Корсиканець, бо не походили з його часу слова максималіст, більшевик, фашіст, символізуючі усі ту саму ідею, ту саму бистрицю визволу, ідеальну нірвану майбутніх часів.

Тимчасом Українці, визволені, увійшли в світ з радістю, святкуючи своє визволення немов збірцьвіркунів богемістів — співаючи. Поки одного дня не затрималися

вони прийшли як стадо серед тривожної втеки; піднявся з ними аж туди, куди підіймалися їх пісні, а куди, я не знаю, одначе це було місце піднеслої насолоди, якого я не бажав залишити ніколи.

Вигляд сих муштин був поважний, погідний і спокійний. Співання було для них найприроднішою психічною маніфестацією. Облича сих жінок були розбільні і ангельські як псалом. Для них співання було духовною молитвою, солодкою полегшою серць, будь розвагою на власні горя, будь ритмічним заколисуванням „приколисковою піснею“, яка перетворює їх з артистів у матері.

Їх чола оповивали вінки з живих квітів. Їх запах сповняв осяяне повітря салі. Це був найвищий верх захоплюючого і тужливого. Тужливого і пориваючої була також барва їх клясичних мельопейв (співаних мов). Щось незвичайно-

Скиталець.

БУРЯ

СУЧАСНА ГАЛИЦЬКА ДРАМА
НА П'ЯТЬ ДІЙ У ШІСТЬОХ ВІДСЛОНАХ.

(Продовження).

ДІЯ II.

Уладження сцени, як в 1-ій дії.

СЦЕНА I.

Марія Розлуцька і Галя.

(ГАЛЯ, одягнута в народній стрій, вишиває. МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА вештається по хаті).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Щось воно не добром пахне. Війна таки справді починається. Кажуть, через Тернопіль возять військо в день і в ночі. Стягають усіх давніх вояків, копають рови, укріплюють, звозять гармати — залізничні шляхи обставлені військовою сторожею. А по селах вилловлюють „русофілів“, зачиняють в тюрми, кудись вивозять... Ой, не добром воно пахне! Хто зна, що з цього вивариться... І що ми вдівмо, безпомічні, беззахисті? (Присідається до Галі).

ГАЛЯ (відриває очі від шиття, зітхає). Що-ж! — повоюють і перестануть. Нам яке діло до війни? Кажуть-же, що наша армія скоро на Росію піде. А тоді ми війни навіть і не побачимо.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Та ніби кажуть. Та й я сама міркую, що Австрія не допустить Росію до нашого краю. Куди дикій Москві до Австрії? Говорять, що Австрія має такі величезні гармати, яких ніодна держава світа не бачила. А коли так, то я й сама міркую, що нам нічого боятися. —

Одно мене тривожить: Остап... Коби тільки його на війну не потягнули...

ГАЛЯ. Ну і находить вам на голову, мамо, — Бог зна, що! Атже Остап не військовий: якже можуть його до війни брати? До війни-ж потрібно вишколених вояків — а він...

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Та воно ніби так — а проте... Хто його знає? Кажуть же, що до Золочева усіх без розбору покликають. Там їх перебирають, одних відпускають, а других таки затримують.

ГАЛЯ. Ет, ви, мамо, все щось придумаете, щоб мене лякати! І чого то журитися тим, чого немає? А врешті, прийде Остап, то тоді і розвідаєм усе. Він же повинен знати...

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Та тільки, чи він правду скаже? Ти знаєш, що він з любови до тебе все закриє, щоб тільки тебе не смутити.

ГАЛЯ. Ну і боязкі і підозріливі ви, мамо, стали! МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Дай Боже, щоб я помилялася! Лишень... (Дивиться у вікно). А ось і Остап іде. Зараз будемо знати. Лиш добре візьміся до нього, Галя, бо я завважала вже не від сьогодні, що він якийсь не свій, з чимось таїться...

ГАЛЯ (з докором). Мамо!...

(Чути стукання до дверей).

ОБИДВІ. Просимо, просимо!

СЦЕНА 2.

Ті самі і Остап.

ОСТАП (входить якийсь не свій, несміливий і невеселий. Витаеться). Цілую ручки, пані добродійко! (Цілує обидві в руки).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Як поживаєте? що нового? Сідайте, прошу.

(Остап сідає на кріслі, Галя теж на кріслі з протилежного боку, а Марія Розлуцька на канапі).

ГАЛЯ. Добре, що прийшов, а то мама лякають мене таким, що не доведи Господи!

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (з докором). Лякаю, не лякаю, от говорю, що мій бабський розум здумає. (ОСТАП сидить мовчки, потушивши в землю очі).

ГАЛЯ. Слухай, Остапе! Невже воно справді так зле, як мама кажуть? Чи це правда, що війна розгорілася? Що всіх до армії забирають? Що і тебе можуть покликати?... Скажи, голубе! Тільки говори правду.

(ОСТАП мовчить далі. Обидві вдивляються в нього з непевним дозиданням).

ГАЛЯ (занепокоєна). Чого-ж це ти мовчиш, Остапе? Може і ти змовився з мамою, щоб лякати мене? Боже! (Встає, заломлює руки і підходить до Остапа). Остапе! Остапе! змилуйся!

ОСТАП встає повільно, бере Галю за руки і сядовить її на своє крісло). Цить, Галюсю, заспокійся! Не тривожся так дуже. Нема причини, нема чого...

ГАЛЯ (заспокоюється і починає усміхатися). А бачите, мамо, що моя правда, бачите! (До Остапа). Ну і налякав ти мене, ти, ти, поганій, недобрій!

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (не зводячи очей з Остапа). А все-ж таки ви щось таїте перед нами. Щось ви таїте... щось вам з очей не добре визирає...

ОСТАП (переходить до другого крісла, сідає, закурює цигаретку і пускаючи дим, важко зітхає). Нічого такого, пані добродійко, прошу повірити!

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Кажете: нічого. А чого такі несвої? Ні, щось лежить вам на серці, щось гніте вас... Перед моїми очима не скрийте, ні! Чого-ж ви притворюєтеся? чого скриваєте? Прецінь ми так якби рідні.

ОСТАП. Га — нічого закриваю до Галі). Галя, ти перенесеш роз...

ГАЛЯ (зривається). Розлуку?... Пробіг! що ти

го і надземного мусло діятися в сій хвилі екстатичного вибуху; бо як ні, то сі ангели не співалиб так добре, і сі квіти не дихалиб таким сильним запахом. Що би це було?

Саме столли ми на 21. вересня. В сю годину родилася весна (бразилійська).

Гастон Пенальва.)*

(Jornal do Brasil, 26. IX. 23 p.)

*) Gastão Penalva один з найбільших бразилійських поетів. — Ред.

Підписаний отримав з Відня слідуєчий зазив:

„До Високоповажаного Пана Проф. Петра Карманського як члена Директорії в Прудентополіс.

Відень, дня 1. вересня 1923.

За ініціативою Комітету Оборони Західно-Українських Земель утворено у Відні овреміий Комітет для скликання зїзду еміграції з західно-українських земель, в склад котрого увійшли н.п.: Др. Роман Перфецький, Андрій Жук, Юліян Бачинський, Іван Косак, Др. Ізраель Вальдман, Григорій Куріца і с. Йосафат Жан.

Завданням зїзду буде скристазізувати і в дорозі відповідних ухвал виявити політичну думку еміграції наших західно-українських земель як що до ідейних і орієнтаційних основ дальшої державницької акції на західно українських землях, так що до відношення державної західно-української справи до все-української справи та що до форм і методів дальшої акції за визволення західно-українських земель з під чужої займанщини.

Зразом займеться зїзд обдуманнем і переведенням відповідної громадянської організації для здійснення наших визних змагань на західно-українських землях.

На зїзді будуть предложені реферати на отсі теми:

1. міжнародне положення і українська справа,

2. західно-українська державна справа в звязку з загальною українською

хідно-українських земель як в краю так і на еміграції.

Адреса Комітету Зїзду:
Др. Роман Перфецький, Відень, УІІ. Бандгассе 32/21.

В надії, що Ваша цінна організація вповні співчувати буде нашому починови та підіпре наші змагання до об'єднаної акції всіх західно-українських чинників в краю і на еміграції за визволення західно-українських земель з під чужого паповання, остаємо з правдивим поважаннем.

За Комітет для Скликання Зїзду Еміграції з Західно-Українських Земель:

Др. Роман Перфецький, Андрій Жук.

ПРИМІТКА: Подаю до відома загалу цей зазив, як ще один доказ, як поважно трактують наші політичні чинники нашу бразилійську громаду, які з нею звязують надії, а рівночасно як осторогу, щоб ми не завели опінії рідного краю про нашу силу, розуміння хвилі, патріотизм, готовість до жертв на користь рідній справі і др.

Зазив цей прийшов запізною, щоб можна було думати про виконання волі підписаних — хоча мабуть і так Бразилія булаб цього не зробила.

П. Карманський

Польський блямаж з Митрополитом.

Він не є першим і не буде й останнім. Такі варяти, якими є поляки, раз у раз компромітувати себе мусять. Без компромітації їм не жити. Аналогію до останнього блямажу становить капітальна їх компромітація в 1906 р., коли вони замкнули в львівську тюрму сотню українських студентів університету. І тоді вони набралися сорому перед цілим світом, бо іре їх злочин заговорила преса всіх континентів, їм втер носса Відень, вони мусіли капітулювати — і покінчилося триумфальним виходом арештованих з тюрми і безсилою скажениною насилуючих, а врешті у Відні засудом їх божка Г. Сенкевича на 10 днів тюрми за образу

ти, що Поляки дістануть від цілого світа нову порядну пощочину, що всі цуцики в роді лазаристів з «Люду» і кебондзів Аньолків будуть мусіти взяти хвіст під себе — це було явним для кожного, хто не кваліфікується на кандидата до дому божевільних, хто хоч трохи уміє думати. І це знали дуже добре думаючі часом краківські редактори найповажніших польських газет: католицького «Часу» і ліберальної «Нової Реформи» — і знаний на цілу Бразилію єдиний Поляк «білий крук» кс. Фаларж з Куритиби, який не завагався злочин польського Уряду скваліфікувати так, як його треба було скваліфікувати.

«Діло» вже з д. 21. серпня принесло вістку про те, що польський уряд, лобачивши своє божевілля і діставши від Ватикану прочухана, ладиться до капітуляції. В ньому находимо таку вістку:

Львівські польські часописи звідомляють із Познаня: Мін. внутр. справ Кернік прийняв, повертаючих від митр. Шептицького, гр. кат. еп. Коциловського і євандика львівської гр. кат. митрополії д-ра Гвоздецького. Мін. Кернік підчеркнув, що перше зарядження правительства в підношенню до митрополита видано, щоби не допустити до найменших неспокоїв у Львові, та що їх цілю було дати о. Митрополитови охорону, належну його високому церковному достоїнству. (Чоботи міністра аж заходяться від сміху!) Міністер Кернік обговорював з о. еп. Коциловським справу евентуального повороту митрополита Шептицького до Львова.

І краківський «Час» відчув ніякове становище польського уряду і дав йому н-рі з дня 1. вересня у статі: «Що далі?» добру лекцію. Він, застановляючися над прикрим положенням уряду, витвореним арештованнем Митрополита, робить слідуєчі висновки:

1) Поголоска про відкликання митр. Шептицького до Риму є мало правдоподібна, тим більше не правдоподібна є вона після приїзду митрополита за **пашпортим римської курії**; 2) Можливість процесу за «державну зраду» не дається подумати, бо це **„довелоби до виправдання (митрополита), а за гра-**

му підкладі атімацію, всетаки було змушений впустити митрополита до Львова і приготував опінію на свою капітуляцію в цілій цій справі. Розуміється, **капітуляція уряду незвичайно піднесе популярність о. Шептицького в українськїм лаборі. Буде вглядати на його триумф і зеднає йому начальне становище — не тільки у львівській дієцезії**».

Не менше прикру лекцію вичитала урядови «Нова Реформа», на жаль цитована «Ділом» статя цієї газети так спільно світить білими місяцями від цензорського олівця, що ми можемо дочитатися в ній лиш маленької частини. «Покликування уряду — читаємо в ній — на небезпеку заворушень на випадок приїзду до Львова о. митрополита Шептицького є з погляду упорядкованої державної адміністрації зовсім незрозуміле. Бо на те власне є державна адміністрація, щоби не допускала до заворушень і щоби всі непокликані чинники від впливу на хід річей усувала. А головно в тім випадку це покликування є тим більше нещасливе, що тут **небезпека демонстрацій зявляється якраз з боку партійних прихильників сучасного уряду**, яких уряд вже не шляхом державно-адміністративним, але й шляхом довіро-чочо-партійним міг навчити, якого поведення в данім випадку вимагає від них державна справа»).

«Коли уряд має достаточну поважні позначки проти о. митрополита в акції проти держави за границею, коли вважає, що спеціальний правний стан, який істнував в тій справі до дня 14. березня, на те дозволяє, то може остаточно, не звязуючи себе політичними оглядами вищої міри, перевести судовокарне слідство проти о. митрополита. Тимчасом **супроти тяжко хорої людини, у відношенню до високого достойника католицької церкви, врешті супроти особи, на котру з глибокою пошаною глядить понад 3 міліони горожан польської держави як на свого найвищого духовного гієрарха (сконфієковане) яке важко заслонити виясненнями, якими вони не булиб**».

Взагалі «Діло», яке подає голоси поль-

1. міжнародне положення і українська справа,
2. західно-українська державна справа в зв'язку з загальною українською справою.
3. визвольні завдання на західно-українських землях.
4. організаційні справи.
З'їзд відбудеться в половині жовтня 1923 у Відні. а бажання ініціаторів з'їзду є також причинитися до налагодження юрмальних відносин в краю і між краєм а ем градею для уможливлення єдноцілої акції цілої української суспільности західно-українських земель без огляду, де вона перебуває.
Повідомляючи Вас про сей з'їзд, просимо Вас взяти ласкаво в нім участь будь-то через висланне своїх делегатів, будь-то через надіслання письма, в яким бажано мати погляди Вашої організації на теперішню нашу ситуацію і на наші практичні визвольні завдання відносно за-

ми і безсило скаженою насилуючих, а врешті у Відні засудом їх божка Сеньовича на 10 днів тюрми за образу студентів.
Колиб Поляки з таким легким серцем не ховали до кишені пощочин, т. знач. колиб вони не мали витертого чола і мали дрібку почуття честі, то вони були б після цього блямажу дечого навчилися, і були б у своїй буті скромнішими. Та Поляки надто тупоумні, щоб чогось навчитися. Насильство за насильством, злочин за злочином, божевілье за божевільем, а відтак блямажі, — осьтак в нескінченність.
Заарештували Митрополита Шептицького, який їхав з папським паспортом, ляшко хорого і Богу духа винного, пірвалися на вчинок божевільного, яким видали визов цілій цивілізації, християнізмови і голові католицької Церкви. «Гуляй дуса без контуса»...
Що соромна капітуляція мусить прий-

висть процесу за «державну зраду» не дається подумати, бо це „довелоби до виправдання (митрополита), а за границею викликалоб проти нас обурення на цілій лінії“; 3) Інтернування митрополита в Познані чи деінде неможливе, бо «Польща є правовою державою, адміністраційний порядок в ній не існує» і 4) Дозвіл на спокійний і вільний поворот митрополита до Львова має свої відемні сторони. Можливі є маніфестації польські проти митрополита і українські за ним, що може статися «для держави джерелом правдивої катастрофи».
Вкінці «Час» зазначає, що польський уряд устами мін. Керніка годиться на поворот митр. Шептицького до Львова. «Уряд — тердить «Час» — не має в руках даних задля переведення процесу, бо вони відносяться до часу зперед 15. березня. Сьогодні бачить він (уряд), що розвівши на то-

виясненнями, якими вони не були».
Взагалі «Діло», яке подає голоси польських газет у справі Митрополита, дуже пестре і ми можемо з нього виловити тільки дрібні виривки. Та вже з цього, що пошадив польський прокуратор, видно, що скомпромітованим Полякам на душі квасно. Німці називають такий настрій «Капен'ямер'ом». Уявляємо собі який «Каце'ямер» мають бразилійські загорільці в сутаннах різноманітних «місіонаржи». Та «дурному вічна пам'ять».
До Стрільців Української Армії.
Лиха доля кинула нас далеко поза межі нашої вітчизни...
Та ми, пам'ятаючи присягу зложену напій батьківщині, пам'ятаючи клятву

сказав! що? Візьми назад це страшне слово, блаваю тебе! (Закриває очі руками і плаче).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (встає таксамо сильно збентежена). Боже Ти наш!

ОСТАП (кидається до Галі). Але-ж нічого, нічого. Я тільки так сказав. Може ще нічого й не буде, може все минеться.

ГАЛЯ. Розлуку? Чому розлуку? Що сталося? Говори, Остапе, яснійше — не скривай нічого. Змилося над нами!

ОСТАП (веде Галю до канапи, садовить її). Осьтак. І ви, пані добродійко, сядьте. Так не можна говорити. Заспокойтесь. Кажу-ж, нічо таке страшне.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (сідає). Так кажіть: в чім діло? Що мають означати ваші слова? — не ріжте нас без ножа!

ОСТАП (стоячи). Діло ось у чім. У Львові організовано військову організацію Січових Стрільців — на випадок війни з Росією. Ціль організації виступити збройно, щоб на випадок зав'язання Австрійсько-українських земель в Росії, повести між українським зросійщеним населенням революційну боротьбу проти царату. Досі я затаював, та тепер приходиться признатися, що я теж член цієї організації. Вчора отримав я від боввої управи наказ збирати як стій добровольців і їхати з ними до Тернополя, не гаючись. Одначе в пізнішому наказі було застереження, щоб покищо дожидати дальшого наказу. Значиться, може ще нічо з цього не вийде. Хоча на всякий випадок у мене вже готовий мій гурток добровольців.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (що слухала сперта на обох руках). І ви підете? Кинете сю безпомічну, що не має ні дия не переживе?

ОСТАП (мовчить, похиливши голову).

ГАЛЯ (глухо). Ти підеш, Остапе?

ОСТАП (мовчить далі)

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. А якби ми заборонили вам іти на це небезпечне діло? Ажте ми маємо до вас якийсь право...

ОСТАП (болісно). Пані!... Галю! — чого ви так знущаетесь над моїм серцем, над мовою честю?

ГАЛЯ (плаче нишком).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Ми?... знущаетесь? Хіба ви не добачаете, скільки горя посіє в сій хаті ваш відхід? Подивіться на сю нещасну! Ажте вона була така близька до свого щастя, так йому раділа, раювала від сподівань. А тепер що їй остається?...

ОСТАП (підходить до Галі, відриває її руки від очей). Галю, змилося хоч ти надо мною! Я мушу! Моя честь, моя совість Українця. І якби я посмів очі піднести, як війна покінчиться? І як подивилася б ти мені в очі, в очі зрадника, негодя, лежня, труса? Як показалася б зо мною між людьми? Подумай тільки! — Як буде треба, піду: піду на місяць, два, хай і три — і вернуся, щасливий, що свій обов'язок виповнив, що не подав меві честі Українця на поругання народу. Відкладем наше вінчання на часок, та зате, які щасливі і горді підемо до вінка — може й горожанами вільної української держави. Та й врешті — не піду. Так що з того? Мене зневолять іти. Мене поженуть у рядах австрійської армії. Однако.

ГАЛЯ (встає здецидована). Я розумію. Мамо не спиняйте, оставте. Як треба...

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Але-ж...

(Входить ГАПКА).

СЦЕНА 3.

Ті самі і Гапка.

ГАПКА. Паничу, ваш тато чекають, хотять балакати з вами.

ОСТАП (встає, хоче іти).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (встає і стримує Остапа). Погодіть, не треба: краще хай тато сюди придуть. — Гапка проси до покою. (Сама йде за Гапкою до дверей).

ГАПКА (відчиняє двері і в дверях). Їмосць казали вам сюди йти. (Відходить).

СЦЕНА 4.

Ті самі і Безкоровайний.

БЕЗКОРОВАЙНИЙ (входить з капелюхом в руку, цілує Марію Розлуцьку в руку, витяє Галю). Як ся маєте, паннунцю? — (Відтак): Але-ж я тільки за Остапом, лиш на минутку. (До Остапа). Остапе, там якийсь панич приїхав, чекає на тебе; в дуже важній справі хоче бачитись з тобою. (До Марії Розлуцької). Прощайте, мені спішно.

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА (здержує). Ще поспіште, посидьте хвилину. (До Остапа). Ви, пане Остапе, побіжіть домів до гостя, а тато хай посидять трохи. А пам'ятайте, заходьте сюди після того, бо ми ще нашої розмови не покінчили. (До Безкоровайного). Сідайте, прошу.

ОСТАП. Гаразд. Я зараз вернуся. Прошу дарувати, що не прощаюся, та мені ніколи. (Відходить).

СЦЕНА 5.

Ті самі без Остапа.

(Всі трое сідають і мовчать хвилину).

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Слухайте, пане Безкоровайний! Чи вам відомо, що пан Остап задумав?

БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Себ-то?

МАРІЯ РОЗЛУЦЬКА. Так ви не знаєте, що він іде в Січові Стрільці, на війну?

(Далі буде).

наших товаришів, приступаєм до дальшої праці.

В організації сила!

Розуміючи значіння цих слів, приступаємо в першу чергу до організації всіх наших стрілецьких свд, які розкинені по всій Америці.

Наше завдання помочи зорганізувати всі національні сили тут в Америці, дати допомогу нашим товаришам, та держати лучбу зі всею Українською Армією.

Щоби улекшити працю, приступаємо до заложення першої стрілецької сотні Української Армії в Америці.

Всі старшини, підстаршини та стрільці Української Армії, які живуть під цю пору в Злучених Державах, Канаді, Аргентині, Бразилії або пншій американській крatinі, хай голосять негайно своє вступлення до стрілецької сотні. При зголошенню подати:

- 1) День, місце та рік уродження.
- 2) В якій служив частині (назву команданта).
- 3) В яких боях брав участь.
- 4) Які має посвідки з української Армії.

Всі зголошення і листи слати на адресу тимчасового секретаря:

Dr. W. HALAN, 136 S. 4th St., Goom 60g, Philadelphia, Pa.

Стрільці! Наше завдання помочи організації кожного товариства, яке ставить собі за ціль добро українського народу!

Наша ціль показати нашій суспільності в Америці, що війна дала нам могутню народну Армію. Та Армія виховувала нас на карних громадян, стала наша воля, гартувала духа і вела нас до побіди! Кождий Українець є нашим братом, коли він любить свій народ понад все. А в доказ цього жадаем не слів, а крови! Наш найвищий приказ був:

ДОБРО САМОСТІЙНОЇ СОБОРНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ, добро всего українського народу!

Стрільці! Перебуваючи тепер на американській землі, причинімся до зорганізованя наших сил! А коли в слушний час покличуть нас наші товариші, ми сміло скажем: ми свою роботу зробили!

Хай згинуть партійні роздори! Ми раз перенесли їх на своїх плечах! Для нас провідним буде цей клич, який вів нас з під Чорткова до Березан, Тернопіль,

223. п. Петро Флисаk з Пальмас на 2\$ міс. (зложив 24\$ за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Івана Іванкова і Василя Комницького з Антоніо Кандідо та Івана Кучера з Жагвараіва.

224. п. Юліян Терешка з Пальмас на 2\$ міс. (зложив 24\$ за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Павла Мишкова з Антоніо Кандідо, Филімона Терешку з Бом Ретіро і Василя Терешку з Пальмас.

225. п. Василь Микилита з Пальмас на 2\$ міс. (зложив 24\$ за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Федора Любого, Максима Шаравару і Івана Недошитка — усіх з Жангади.

226. п. Василь Терешка з Пальмас на 2\$ міс. (зложив 24\$ за 1 рік) і кличе на таку суму: Петра Флейтуха, Павла Банаха, Якова Терешку — усіх з Антоніо Кандідо.

227. п. Йосиф Жак з Пальмас на 1\$ міс. (зложив 12\$ за один рік) і кличе на таку суму: п.п. Івана Заяця, Івана Богоноса і Ів. Кулиничу — усіх з Круз Машадо.

Народний податок

зложили далі: п.п. Стефан Москаль з Гварупуави 6\$ (1 рік) і одноразово 10\$, Всеч. о. П. Процьків з М. Маллет 36\$ (1 рік), Всеч. о. П. Осінчук з Іваї-Кальмону 50\$ (1 рік), Іван Мойса з М. Маллет 6\$ (6 міс.), Андрій Шпак з Дорізону 12\$ (1 рік), Симеон Савчук з Пінейро Прето 3\$ (3 місяці).

З Пальмас:

п.п. Михайло Микилита 24\$ (1 рік), Григорій Банах 24\$ (1 рік), Петро Флисаk 24\$ (1 рік), Юліян Терешка 24\$ (1 рік), Василь Микилита 24\$ (1 рік), Василь Терешка 24\$ (1 рік), Йосиф Жак 12\$ (1 рік).	
Разом	279\$000
Було	1.661\$500
Заг. сума	1.940\$500

На будову Студенського Дому у Відні,

зложили далі: Всеч. о. П. Осінчук з Іваї-Кальмону 10\$, п. Ст. Кобилянський з Антоніо Олінто 5\$. — Було: 187\$500 — Заг. сума: 202\$500 рс.

УДІЛИ КООПЕРАТИВИ: УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР У ЛЬВОВІ

закупили: п.п. Петро Карманський (1), Василь Угрин з Капанеми (1), п. полк. Іван Лех (5), п. Дм. Ярема (1).

Примітка: один уділ коштує 22\$.

Що пишуть про "Працю"

ген, робітники поволі вертаються до праці. Та Франція не тріюмфує зовсім і Штреземаном, котрий намовив робітників до перервання пасивного опору, не одушевляються, не вірять йому. Одначе Хвилево Німеччина ніби заспокоїлася — як заспокоїється повітре перед бурею. Штреземан морочить собі голову, як би то скласти новий кабінет, щоб не хпатися евентуальности проголошення себе диктатором, і щоб не розгонювати парламенту. На ділі в Німеччині кишать далі. Проголошенне рейнської республіки заповідають в найблищому часі. «Всєнімці» хочуть зневолити державного канцлера проголосити версайльський «договор» неістнуючим. Парламент, відчуваючи грозу положення вирішив передати Штреземанови диктаторські повновасти на економічному й соціальному полі на час його урядування. — Диктатор Баварії Кар щось робить... Доляр платиться в Берліні сумою одного мільярда марок, а за одного фунта штерлінгів платять чотири мільярди.

Дуже характеристичний є кінцевий уступ промови Льюйда Жоржа, єдиного думаючого політика в Європі під сучасну хвилю, який звучить: «Російський союз (з Францією) виратував Францію перед пониженням після 1870 р. (коли Німеччина розгромила Францію) в той самий спосіб як виратувала відпорність Росії Німеччину перед французьким пануванням 1812 р. Росія ще живе. Більшевизм ще не вбив цієї великої нації. Я сумніваюсь, чи він перемінить свою міжнародню політику в Європі, як це перемінпла французька революція політики Франції. Коли він вилічиться з своїх ран і гсрячки і стане знову на ноги, Росія буде мати багато до сказання в справі границь, які накинута їй в часі слабости. Німеччина й Росія будуть мати спільні порушення їх суверенних прав. Рівність порушень обусловлює спільність інтересів. Франція може не допустити, щоб Німеччина збрідлася, та вона не може спинити, щоб Німеччина збрідла Росію».

ФРАНЦІЯ. Д. 8. ц. м. мав відбутися в Парижі конгрес анархістів, в якому мали взяти участь представники усіх країв. Поліція взялася ревню до праці і представників Швеції, Норвегії і Швай-

країнського питання. І саме на часі появилися у столичній пресі деякі статті, що є рефлектором у темряві, в якій губиться перед очима Бразилійців Україна і її дійсна душа.

І так рір-де-жанейрський найповажніший часопис «Correio da Manhã» під д. 30. IX. ц. р. містить як перелову величезну статтю П. Карманського, перероблену Осипом Стефаловичем (О. Шпитком) п. т. «Університет в катакомбах», в якій з'ясована історія бруталного гноблення Поляками знагань галицьких Українців до культури, яке врешті загнало півтора тисячки українських студентів університету на науку в підземелля (льохи) Львова і другеж тільки розкинуло по університетах середньої і західної Європи.

З приїздом Українського Хору бразилійська преса заговорила про Україну луже. Загорилася, не з своєї вини. баламутно, помішавши Україну з Росією і український нарід з російським.

І так найпопулярніша вечірня газета в Ріо «A Noite» під д. IX. ц. р. І статті «A alma da Russia» і додатковим заголовком: «Os sóros ucranianos e as suas canções» при найліпшій волі розхвалити хор Кошиця не встерігла себе перед нісенітницями помішання «капусти з горохом» і понаписувала на рахунок України про Московію, а на рахунок Московії про Україну. — І треба було аж статті О Стефановича в тому-ж «A Noite» «A alma ukraine» (Em nome da verdade historica), в якій автор справляє назву Ukraina, а відтак дає річеві інформації відносно расової і язикової окремишности і незалежности Українського народу і переказуючи побіжно історію нашого народу каже: «В ній (в українській поезії) дійсно від віків плаче замучена українська душа, яка сьогодні стогне в ярмі чогирок «цивілізаторів», Москалів, Поляків, Чехів і Румунів — ся душа, що у Східній Галичині, на Волині і др тільки девять місяців втішалася незалежністю бо Французи, Англіїці і Італійці спрдали її цинічно в нове цольське рабство, немовби Україні (найстарша і найкультурніша славянська нація) були яким півдиким племенем.» Автор кінчить свою замітку закликком: «Ідіть, шляхотні Бразилійці і слухайте, а ваша думка

Хай згинуть партійні роздори! Ми раз перенесли їх на своїх плечах! Для нас провідним буде цей клич, який вів нас з під Чорткова до Бережан, Тернопіль, Золочів, на Город Льва та золотoverхий Київ!

Гаразд! Позір! Ставай в ряд!
Зі стрілецьким привітом.

ЗА Т. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ 1. СТРІЛЕЦЬКОЇ СОТНІ В АМЕРИЦІ.

Др. В. Галан, П. Дубас, В. Гроняк, М. Воробець, П. Ленчук, Е. Тарнавський, І. ЄТЕФАНЯК, М. АЛЕКСЕВИЧ (Конада), С. Хомяк, В. Климовський, Т. Войтечко, Л. Лопушанський, О. Смик, А. Пеленський, І. Гава, С. Заплатинський, М. Фенчанський, А. Бусовський, Т. Костюк, Д. Захарчук, І. Цибуляк, В. Кушнір.

Н. Федитник.

Податок на „Фонд негайної допомоги“

Оподаткували себе далі:

211. п. Стефан Москаль (Гварапуава) на 500\$ рс. міс. (зложив 6\$ за 1 рік і одно-разово 10\$).

212. Всеч. о. Петро Процьків з Марисаль Маллет на 3\$. міс. (зложив 36\$ за 1 рік.

213. Всч. о. Петро Осінчук з Іваї-Кальмону на 50\$ річно (зложив за 1 рік 50\$).

214. п. Іван Мойса з Марешаль Маллет на 1\$ міс. (зложив 6\$ за 6 міс).

215. п. Андрій Шпак з Дорізону на 1\$ міс. (зложив 12\$ за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Дмитра Карповича з Павльо Фронтім, Дмитра Дідуха і Стефана Васків з Дорізону.

216. п. Василь Гупало, вчитель з Антоніо Олінто на 4\$500 місячно.

217. п. Михайло Москвина з Антоніо Олінто на 500 рс. міс.

218. п. Дмитро Цімерман з Антоніо Слінто на 500 рс. міс.

216. п. Григорій Дума з Антоніо Олінто на 1\$ міс.

220. п. Семен Савчук Пінейро Прето на 1\$ міс. (зложив 3\$ за 3 міс. і кличе на таку суму: п.п. Івана Недошитка з Жангади, Данила Потоцького з Каразиньо і Олексу Антонова з Марешаль Маллет.

221. п. Михайло Микилита з Пальмас на 2\$ міс. (зложив 24\$ за 1 рік), і кличе на таку суму: п.п. Григорія Банаха, Петра Флисака і Василя Микилиту — усіх з Пальмас.

222. п. Григорій Банах з Пальмас на 2\$ міс. (зложив 34\$ за 1 рік) і кличе на таку суму: п.п. Олексу Шаравару і Доротей Когута з Антоніо Кандідо та Юліана Терешу з Пальмас.

Що пишуть про „Працю“

Останіми часами редакція „Праці“ чула багато похвал від читачів у Бразилії, в Аргентині і зпоза океану. І ці оцінки є єдиною моральною піддержкою в нашій важкій роботі серед несприятливих відносин. Та найкращою піддержкою для нас являється признанне „У. Скитальця“ органу нашого найбільшого національного скарбу, військової еміграції, який пише в рубриці „Листування“ (ч. 16, сторона 48):

„Вп, П. І. (?) Прудентополіс, Парана. Ваш часопис „Праця“ і нам подобався. Він зовсім відповідає своїй назві. Дай Боже, щоб усі наші заморські часописи так виглядали, як „Праця“. Та дай Боже щоб наші „Американці“ дійшли дійсно до переконання, що мудра праця і сильна організація — се єдине наше спасення. Тоді цілий наш нарід буде краще виглядати.“

Вісти з кольоній.

Протестаційні віча проти арештовання Митрополита.

Щоб запоротестувати проти варварського вчинку польського уряду відбулися протестаційні віча ще в тих оселях: Дорізон, Марешаль Маллет, Вера Гварані, флювіополіс і Рошо Ройс.

Віча відбулися всюди під церквою після Богослуження при великій кількості учасників і великих заворушенню умів. Протестаційні резолюції ухвалювались всюди одногласно й однодушно. Свідоміші складаються на покриття недобору полученого з висплкою протестаційної телеграми від імени У. С. в Бразилії

Зі світа.

НІМЕЧЧИНА. В Порурю в деяких округах, як Ессен, Гільзенкірхен, Гаттін-

ФРАНЦІЯ. Д. 8. ц. м. мав відбутися в Парижі конгрес анархістів, в якому мали взяти участь представники усіх країв. Поліція взялася ревню до праці і представників Швеції, Норвегії і Швейцарії посадила під ключ.

БОЛГАРІЯ. Уряд Болгарії подає довідома, що революційний рух здавлено і воєнний стан знесено.

РОСІЯ. Росія приготується мілітарно на випадок вибуху революції в Німеччині.

ТУРЕЧЧИНА. Відповідно новому республіканському строєви в Туреччині президента будуть вибирати на протяз 5 років загальним всенароднем голосуванням. Парлямент буде зложений з властивого парляменту і з сенату.

З Бразилії.

Уряд має намір побудувати помешкання для урядників і з тою метою закупив за 26 коятів на кольонії Аржеліна шмат землі між Ау і Бакашері при дорозі Грасіоза.

— Депутати поставили домаганне, щоб уряд платив їм денно 150\$ дієт.

— Останніми місяцями уряд виготовив на 28.288 контів дрібних банкнотів і металевої монети — одначе й досі відчувається загальну недостачу дрібних грошей.

Воєнний міністер генерал Сетембріно має це в сім місяци обіхати гарнізони в С. Павльо, Парані, С. Катаріна і Ріо Гранде до Суль. До цього останного стану поїде міністер в супроводі чисельних вищих офіцерів, відвідає більші місцевости й відбуде конференції з провідниками революції, маючи на меті довести до мирного поладження конфлікту.

Українська справа в бразилійській пресі.

Приїзд гумбузового польського човна, пів року реклямованого як найбільше чудо світа і стріча Бразилійців з дійсними Поляками та пізнання всеї польської брехні, а рівночасне пізнання української душі в українськїм Хорі Кошиць вплинули у значній мірі на відношення ріо-де-жапейрської преси до у-

ли її цинічно в нове цольське рабство, немовби Українці (найстарша і найкультурніша славянська нація) були яким півдиким племенем.» Автор кінчить свою замітку закликом: «Ідіть, шляхотні Бразилійці, і слухайте, а ваша думка відносно української нації, якої справедливої і святої справи я не перестану боронити ніколи, буде нам дуже а дуже мила».

Тай самий автор помістив у «Jornal do Brasil» з д. 2. X. ц. р. довшу статтю п. г. «Не вмере Україна», викликану статтями двох найбільших сучасних поетів Бразилії, Гастона Пенальва і Кольєто Нетто, і тому зрєферуємо її аж після того, як читачі познайомляться з названими статтями в нашому часописі.

Переписка Редакції.

Потверджуємо отсим відбір грошей, які звалили прислати слідуочі панове: Петро Гарасим з С. Барбара 10\$, Андрій Любий з П. Уніов 26\$, Іван Певецький з Трес Баррас 20\$, Матвій Тихий з Валлоес 10\$, О. Безпалюк з Каразиньо 68\$, Петро Зуб з Жагвараїви 18\$, П. Найман з Кадрет на 1 і пів пеза.

П. І. Куріца — Уніов да Вікторія. Дякуємо за лист. Посилки газети ми не здержували Вам. Адресу поправимо.

П. О. Котецький — М. Маллет. Нарочно ми Вам не стримували досі висилки. Будемо уважні. За лист дякуємо, як також за спростованне. Книжку вже вислано.

П. Н. Боровський — Бомпланд, М'сіонес. Ані листів ані двох пез в досі ми від Вас не одержали. Пренумерата „Праці“ для читачів в Аргентині виносить на цілий рік 6 пезів. Гроші посылайте в рекомендованому листі, бо це найлекше для Вас.

П. О. Ставничий — Круз Машадо. Ваше спростованне нашої незлобної помилки приймаємо з вдячністю до відома.

Блов. О. Стефанович — Ріо. Дописи отримано. По зможі, о скілько вів маїог не перешкодить, піде все. Спасибіг! Дописей про приїзд „Львуфа“ досі не отримали.

Влов. М. Микилита — Пальмас. Все отримано. Честь Вам, Пальмітанам, що так солідарно поступаєте і розумієте клич: На род у небезпеці!

На маргінесі.

П. Козій вернув до своїх. Свого часу чесний і «почців» «Лют» тикав нам обманцем Омеляном Козієм. Ми тоді за-

чпили рот організи лазаристів, вика-
завши їм, що Козій їх компадре, він
служив Петлюрі в часі, як батько ота-
ман замітав передпокої варшавських па-
пів, він за польські марки, закривши їх
в петлюрівській місії, і приїхав до Бра-
зилії. Нам тільки дивно, що польська
амбасада в Ріо не затримала його на
своїх услугах тут в Бразилії, а відосла-
ла його до «речепосполітей» до служ-
би. Бо ось «Людек», що перед роком
так дуже тикав нам Козієм, з тріумфу-
ючою міною доносить про появу в Луць-
ку тижневика «Український Вістник»,
якою редактором є «п. Омелин Козій, прав-
ник». Отже вже не злодій, не обманець, не
лайлачина з брудними справами в краю
нашого бразил. загалу. Та годі дивувати-
ся «почцівому» організи лазаристів, що
він про все забув і Козієви великодуш-
но дав розгрішення, коли взяти під ува-
гу, що Козій лише у бруковій шматі,
яка з ласки польських патронів заняла
почетне місце поруч «Рідних Країв» і
др. таке: Українська Людність на Воли-
ні живе прегарно, бо вона має «на о-
снові польської конституції право (!)
боротися за свої права і змогу gospodar-
ського розвитку». Лазаристи захвалюючи
Козія, вже не криються з тим, що цей
обрванець був польським шпідльом і
провокатором, накинутим нам до Брази-
лії. — Тільки чому було Полкам не
використати його лякейського хисту і
журналістичної кебети тут в Бразилії, а
старатися купити до ролі бразилійського
Яцкова неграмотного Федюка, підсуюючи
йому гроші на «Українську газету»?

Видно Козій не виповнив своєї «ди-
пломатичної місії» з поручення Варша-
ви, як слід, і для певности і ліпшої тре-
сури на лякем треба було взяти його
ще під курателю ближче осідку його хлі-
бодавців. — Та для нас важне тільки це
сконстатованне, що польський уряд бере
на свою службу відомих пантажистів,
фальшивників документів і контрабан-
дистів, отже субектів, яким місце в тюр-
мі, та що польські ксьондзи сих крими-
нальників рекомендують і рекламують,
закриваючи фіговим листем їх мерзоту.
Та чи далеко зайдуть з такими слугами?
Чи не вичитаємо скоро знову таких
вістей про Козія, які читали у віденсь-

його пляни, рахунки, побічні калькуля-
ції, може не тільки економічні, але й
політичні?

А тимчасом за фірмою Моргана кри-
ється «найбогатший і наймогутнійший
чоловік світа наших днів — півжид,
півпрусак — Гуго Штінес»...

Осьтак думають про сю славу позич-
ку ті, що ще до краю з глуздів не зі-
хали. І чого ви, куритибські політики,
так тішитесь, гвалтуєте? Кого ви хочете
здурити?

Сумний кінець „телячого востору“. Пів
року тішилися паранські Поляки приїз-
дом «Львуфа» як живу пархами. Стіль-
ко гемнів понадруковували куритибські
газети на честь «польської фльоти», що
навіть самому Наполеону не доводило-
ся надихатися похвального кадила стіль-
ко, що «героям» польського човна. І
приволіклося чивно врешті до Ріо, а
звідси до Сантос і аж тепер виявилось,
що мається до діла з звичайною польсь-
кою блягою, без якої Поляки не в силі
жити, як не в силі риба жити без води.

Набралися встиду комедіянти, і мали
сміху легковірні Бразилійці з жаби, що
хотіла вола з себе зробити. І щоб не
доводити скандалу до кінця, паранські
польські патріоти зріклися приємности
оглядати «польську флоту». Польські
газети пишуть, що приїз Львуфа до Па-
ранагви «одложони» з огляду на небез-
пеку розбиття, та з добре поінформова-
ного жерела знаємо, що «Львуф» Пара-
нагви, а паранські Поляки «Львуфа» не
побачать зовсім — щоб його приїздом
не компромітувати себе до краю. І добре
на сім вийдуть. Волять за зібрані «на
пшиенце Львуфа» гроші, замість купу-
вати сіру масть на відвошвленне «бо-
гатерських маринарки» втяти собі шурас-
ку і дуритися далі величию польської
«фльоти» — замість навчч переувідчи-
тися про гумбуг польської держави і її
«потенгі» і повірити «Праці», котра в
них не вірить.

УЖЕ прийшли замовлені Просвітною Сек-
цією підручники шкільні і можна їх замов-
ляти у Ред. „Праці“ по ціні:

1. С. Черкасенко: Буквар — 1\$400 (вже
вичерпаній).

2. А. Крушельницький: Друга Читанка —
2\$600

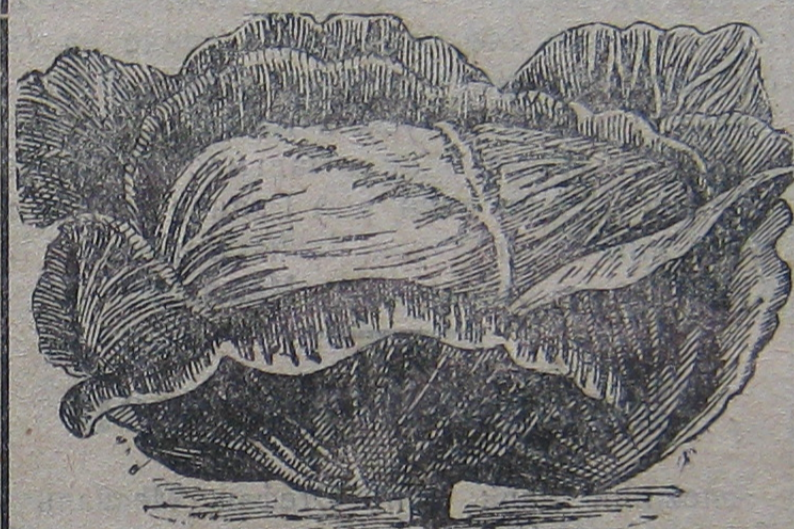
3. А. Крушельницький: Третя Читанка —
3\$500.

ПОВІДОМЛЕННЯ:

Отсею дорогою повідомляю всіх тих
П.П., що закупили льоси на „віншестру“,
що тягнення вже відбулося, і що вигра-
на впала на № 31.

З поважаннем М. Опушкевич.
Есперанса, 14—10—23.

Купуйте насіння!

Михайло Іванків

оде-
жав
новий транспорт найлучшого АМЕРИКАН-
СЬКОГО НАСІННЯ, яке як раз вдається
найкраще в нашій бразилійській підсоню і

яке продає по
ціні 150 реїсів
за пачку.

ПРИГЛЯНЬ-
ТЕСЯ ДОБРЕ
НА ПОМІЩЕ-
НУ ТУТ МАР-
КУ; така марка
знаходиться на
кождій пачці і такої марки дома-
гайтеся завжди у ваших продав-
ців, бо лиш такої марки насіння є
найлучше і до 3 днів кильчиться.

Крім цього поручаю рівнож по
дуже зниженій ціні великий склад
різнобарвної та найдобрішої
матерії, готових убрань, капелюхів,
обуви, машин до шиття, кухонного
начиня, і много інших дрібних та
найпотрібніших річей.

Також одинокий в Парані склад
АТРАМЕНТУ до писання. Цей ат-
рамент урядом патентований і уз-
наний за найлучший. Одеа кружо-
чок на 2 фляшочки коштує 250 ре.

Для перепродуючих 100 процент опусгу. Приходіть і переконайтеся!

З правдивим поважаннем

Михайло Іванків

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ «SÃO JOSÉ»

Володимира Кульчицького

В ПОНТА ГРОССА

Виконує всі роботи як найкраще з спеціальним узглядненнем систе-
ми «Talho elegante». Убрання після міри, як: військові уніформи, одя-
ги колегіяльні, спортові, ловецькі.

Для духовних: рясн, римські капи, нагортки, пояси, берети і др.
Пшиїть на адресу:

WALDEMIRO KULCZYCKI — Rua Pinheiro Machado, 66 (em frente do
Collegio São Luiz). — Est. do Paraná — Ponta Grossa.

Оголошення.

Календар „Праці“ Вже друкується
і небаком поя-
виться в роз-

НАЙБІЛЬША УКРАЇНЬКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ІРАТІ

В КОСАКЕРИЦІ

Та чи далеко зайдуть з такими слугами? Чи не вичитаємо скоро знову таких вістей про Козія, які читали у віденській пресі перед трьома роками? І чи тоді потягне польський уряд правні конвенції і чи потягне до відповідальності як співвиновників ксьондзів лазаристів, які були обов'язані остерігти свій уряд і донести про шантаж Козія? Куди там? Коли міністрів називається в Польщі на кожному кроці публично злодіями — зовсім безкарно, то що помагаб осторога лазаристів перед малим злодієм? Лазаристи праві, праві у своєму поведінню...

„Польська господарка“. Польські куртибські газетні політики від фіжону вже здавна потішають своїх читачів, що мовляв Польща знову може розперезатись, бо Америка дає їй велику доларову позичку. Щоб сказати, яких славних політиків має бразилійська Польонія, ми наведемо голос краєвої польської газети, щоб знати, що в краю думають про великий успіх нової спілки підприємців що називається польським урядом.

«Курер Поранни» поміщуючи анульовану телеграму про позичку, подає до неї такий коментар: «Оноді доніс «Курер Варшавські», що позичка запропонована банком Морґана, є вже доконаним фактом і що вона має принести державному скарбови 150 мільонів доларів, т. . 37.500 мільярдів мп. Це імпонуюнуча сума: доставити її державі ма: пляхотний тріумвірат сна сителів вітчизни: Гамерлінґ, Схальські і др. Юзеф Орловські (засуджений перед війною у Відні на кільккалітню тюрму за обманство і дефравдацію).

Від кого і за що? Як і чим будемо платити, хто буде тим вірителем, який буде дійсним паном і володаром Польщі, поки вона не сплатить того довгу? Кождий польський горожанин стане супроти нього довжником до висоти двох мільонів марок після нинішнього курсу долара. Але біржевики заключають трансакції на мільон польських марок за одного долара на жовтень. Коли їх калькуляція вірна, кождий польський горожанин буде винен заграничному вірителеви в жовтні вже сісім мільонів. А коли цей довг ростиме в тій самій пропорції, то де і на чому край? А де проценти, де зиск того, що позичає? Які

Календар „Праці“

НА РІК 1924

Вже друкується і небавком появиться в розпродажі. Сьогорічний календар визначається добром інформаційного, навчаючого і літературного матеріалу і зможе вдоволити найбільш вибагливого читача.

Наклад з огляду на дорожнечу паперу і друкарського матеріалу невеликий і треба спшитися з замовленням, щоб так, як в минулому році не прийшлося деяким лишитися без нього. Ціна Календаря з відомих причин буде виносити о одного мільрейса більше, як у попередніх роках.

ЗАМОВЛЯЙТЕ СТАМПИЛІ ДЛЯ ФІЛІЙ У. СОЮЗА. У редактора „Праці“ знаходяться стампильні (печатки) для філій У. С. в Бразилії і замовляти їх можна по ціні 11\$ з поштовою пересилкою включно.

ПРОДАЄТЬСЯ 4 льоти, кузня з ковальським начинням і нова кароса ч. 18, в Дорізоні. Зголошуватися до **Василя Костюка** в Дорізоні. 38—5

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

На бувшій мілітарній кольонії Шопінь, над Ігвассу, що віддалена від Гварапуави на 21 милю, є до продажу великий, вже розмірений комплекс землі для наших поселенців, які знайдуть там своїх братів Українців, мешкаючих на Шопінь вже 12 літ. Земля дуже добре надається на всі роди збіжжя, є герва матте і кана. Зголошуватися до п. José Franquelim de Oliveira em Chopim, cor. Mangueirinha, via Guarapuava. 26—17

Найбільший український склеп

Івана Стодільного

на кольонії Іраті

має на складі великий вибір капелюхів і господарських знарядів, начинне кухонне і столове, товари споживчі і напитки краєві та заграничні. Продажа по найнищих цінах. Купує всі продукти кольоніяльні.

ЕКСПЕДИЦІЙНИЙ ДІМ

Сильвестра Доняка

Всякі експедиції товарів, що переходять через Іраті, відбираю зі стації і пересилаю на місце призначення за умірковане винагородження.

Сильвестер Доняк, Іраті.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ІРАТІ

В. КОЗАКЕВИЧА

ПОСІДАЄ НА СКЛАДІ великий вибір різнородної матерії, каземіри, пал, понші (плащі), готові убрання, капелюхи; знаряди рільничі і господарські, начинне кухонне і столове, товари споживчі, напитки краєві і заграничні, різнородні діточі забавки і проче, що тільки входить в обсяг купецтва.

КУПУЄ пшеницю, жито, ячмінь, кукурузу, фасолю, горох, герву-матте, шкіри, віск, масло, яйця і інші продукти кольоніяльні.

Wlademiro Kozakevitch

Iraty

Адреса тлр.: «Kozak»

Paraná

BEVAM AS CERVEJAS DA ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

Atlantica

Luzitana

Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловського.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — поручає Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Escurinha» і инше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скількості і платить найвищу ціну.

CURITYBA — Caixa Postal 180